

ПРОТОКОЛ

№ 18

Днес, 4 октомври 2016 г., се проведе заседание на Областния съвет за тристранно сътрудничество, на което присъстваха:

1. Николай Сираков – Областна администрация
2. Десислава Гълъбова – Областна администрация
3. Росица Йонкова – РС на КНСБ
4. Радинка Кубатова - ГТПП
5. Светла Начева – СРС на КТ „Подкрепа“
6. Пламен Ацаров – ИСА (Стопанска камара)

Присъстваха и г-н Петър Ганев, старши икономист в Института за пазарна икономика, Мирослава Петрова, ИСА (Стопанска камара), Цветомира Иванова, Областна администрация.

След установяване наличието на кворум г-н Сираков откри заседанието, което протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Образованието като фактор за развитието на регион Габрово. Предизвикателства пред професионалното образование и връзката му с индустрията.

Информация от г-н Петър Ганев, старши икономист в ИПИ

Г-н Сираков запозна присъстващите накратко с дейността на Института за пазарна икономика. ИПИ е организация, която дава своята представа за различни сфери на дейности на базата на изследвания и проучвания. Изследването на регионите е един от основните инструменти. В случая става въпрос за професионалното образование – една тема, която касае изключително много проблемите в нашия регион. Първо, защото в Северен централен район брутният вътрешен продукт е най-висок в Габрово и всъщност индустриалният център в СЦР е Габрово. Основният проблем, който имаме в момента, са хората – първо като липса на работна ръка в компаниите, от друга страна – демографският проблем. Пред нас стоят две предизвикателства – първото е да задържим тези млади хора, които завършват образованието си в Габрово, да ги пратим да се обучават, където трябва, но те да имат желание след това да се върнат и да се вляят в икономиката. Вторият път е ние да останем отворени и да привличаме хора от други региони, а защо не и от други държави, които да се вливат в нашата икономика.

ИПИ има интересно изследване на образованието като фактор за развитието на регионите и затова бе отправена покана към г-н Петър Ганев. Настоящата среща е в тесен формат, но ако на нея намерим, че можем да си бъдем взаимно полезни, можем в бъдеще да помислим за по-голям форум, който да има практическа насоченост за справяне с предизвикателствата. Най-важното е да удовлетворим нуждите на индустрията от работна ръка и тези хора, които работят тук, да бъдат удовлетворени от това, което вършат, за да останат да живеят и работят тук.

Г-н Сираков даде думата на г-н Ганев.

Г-н Ганев представи накратко изследването (приложение към настоящия протокол). Данните показват ясно къде са проблемите и къде да се търсят решенията. Габрово (по данни на ИПИ и на НСИ) по икономическа и социална среда стои непосредствено след София, но въпреки добрите показатели, има проблеми. Най-големият от тях е демографският. В последните 15 години Габровска област е изгубила $\frac{1}{4}$ от населението си. Съотношението между деца под 17 години и възрастни хора над 65 години е 1:2,5. Това са доста влошени показатели, които дефинират основния проблем.

Габрово, поради мащабите си, не може да бъде естествен икономически център, но може да бъде успешен център на производства с високи технологии. Тук трябва да се работи по-скоро за висока добавена стойност. Дори би могло да се говори за сътрудничество със

съседни градове и области или за създаване на иновационна екосистема.

Фактор за развитието на регионите е образованието, като определящи са хората със средно образование. Анализът показва, че средното образование вади хората от бедност. За област Габрово около 1/4 от активно работещите са висшисти. Прави впечатление обаче, че въпреки по-големия коефициент на заетост и ниско ниво на безработица, които традиционно се отчитат за областта, недостигът на подходящи кадри нараства. В резултат на това спира възстановяването на работни места.

Добри примери в професионалното образование са дуалното обучение и новосъздаденият образователен борд в Пловдив.

В заключение г-н Ганев подчерта, че ако бизнесът не влезе в професионалните училища, проблемът ще се задълбочава.

Г-н Сираков прикани членовете на съвета към дискусия относно различните насоки на развитието на връзката между бизнеса и образованието. Според него развитието на професионалните гимназии, въвеждането на дуалното обучение, решава от една страна проблема с липсата на кадри за бизнеса, а от друга страна помага за демографското развитие. Бизнесът трябва да влезе в училищата. От настоящата година бизнесът има тази възможност чрез обществените съвети към училищата. Макар и малка, тази стъпка е важна. Трябва да се промени мисленето от страна на бизнеса да чака държавата, в лицето на МОН, да подготви кадри. В крайна сметка този, който се ползва от резултатите на образователната система, е бизнесът и затова трябва той да вземе участие в целия образователен процес. Бизнесът трябва да настрои образователния процес така, че да отговаря на нуждите му. Образованието и бизнесът са част от един организъм, ако боледува едната част, боледува целият организъм.

Г-н Ацаров се обърна към г-н Ганев с въпрос на каква база се правят проучванията, от къде са данните в тях.

Г-н Ганев обясни, че всички данни са от Националния статистически институт, в т.ч. от национално представителни допитвания.

Г-н Ацаров сподели, че лично е правил проучване за дейността на Техническия университет: какво точно се случва и колко кадри, колко работна ръка е вкарал в Габрово през последните пет години. Според резултата от това проучване, в момента университетът генерира повече безработица, отколкото работни места. Университетът, който получава всяка година от държавата една голяма субсидия, просто не си върши работата. Наливат се едни пари, получават се едни огромни заплати, а всъщност страда бизнесът, който плаща най-много данъци.

Г-н Сираков подчерта, че е важно бизнесът да участва в процеса и във висшето образование. В средното образование вече съществува възможност той да има представителство в обществените съвети и да участва във вземането на решения каква да бъде учебната програма, да изисква да се изучават такива предмети, да се развиват такива умения, които му трябва конкретно за неговото производство и чрез неговия глас да се управлява бюджетът на цялото училище.

Г-н Ацаров не разбира на каква основа Габрово расте като заплати, защо е индустриална зона. Закрити са точно тези училища, които поддържат индустрията.

Според г-н Сираков има проблем с подготовката на точно такива кадри, каквито са нужни на бизнеса в нашия регион. Не е достатъчно бизнесът само да отчита, че има проблем и да очаква МОН да го реши. Трябва, от една страна институциите, а от друга бизнесът да влязат в този процес и да го направят такъв, какъвто го искат. Сега вече се дава тази възможност чрез представителите в обществените съвети към училищата да видят нещата отвътре.

Г-н Ганев смята, че вариантите за решаване на проблема са два: първият е бизнесът сам да си обучава кадрите, вторият – да се опитва да работи с образованието на ниво „училище”. В дългосрочен план вторият вариант е по-евтин за бизнеса.

Г-жа Начева дефинира четири основни проблема:

- Трудно се сключват договори между Професионалната техническа гимназия „Д-р Н.Василиади” и фирми, където да се провежда практика, за да могат децата да отидат да работят там, като завършат;

- Средната възраст на учителите е 59 г. и в образованието млади хора няма;
- Заплатите са много ниски. Дори и в дуалното обучение работодателите не са от Габрово.

- Ролята на семейството в насочването на децата към дадена професия.

Г-жа Начева апелира към местния бизнес да е по-щедър към професионалните училища и сподели тревогата си, че в Професионалната гимназия по строителство втора година няма прием.

Според г-н Ацаров директорите на училища трябва да са активни, да знаят как да привличат деца.

Г-н Сираков също е на мнение, че бизнесът трябва да бъде по-отворен. За да вдъхновим детето да иска да завърши професионална гимназия, да придобие специалност, то трябва да има някакъв пример, а пример са родителите. От бизнеса зависи много дали децата ще останат тук. Бизнесът трябва да покаже добрите условия, които предлага.

Г-н Ганев се съгласи с г-н Ацаров, че ако има неработещ директор, това е проблем. Директорите на професионални гимназии трябва да са активни. Може и трябва да се работи фокусирано с настоящи и потенциални директори.

Според г-н Сираков е парадоксално, че строителните фирми в Габрово наемат хора от Южна България, а в същото време имаме професионална гимназия, в която децата не искат да учат. В решаването на такива проблеми е мястото на местната власт, която, ако смята, че дадено училище е необходимо за региона, то да бъде трансформирано по такъв начин, че местната власт да може да управлява процесите.

Г-н Ацаров е на мнение, че бизнесът е готов да осъзнае, че е нужно сам да реагира на всички негативи, които се насочват към него, като ниското заплащане и недобрата комуникация с образователната система. Дошло е времето да вложи повече сили, да организира срещи, да се дискутира състоянието на местния бизнес, на местните кадри. Скоро нещата ще започнат да се случват.

В заключение г-н Сираков каза, че вижда желание за намиране на решения и благодари на членовете на съвета за тяхната активност.

С това дискусиата приключи и заседанието бе закрито.

НИКОЛАЙ СИРАКОВ /п/

Областен управител на Област Габрово

Председател на Областния съвет за тристранно сътрудничество

Изготвил протокола: /п/

Десислава Гълъбова

Главен експерт в дирекция АКРРДС

Секретар на Областния съвет за тристранно сътрудничество